

OBSAH

Přehled obsahu	V
O autorovi	XI
Seznam použitých zkratk	XIII
Poděkování	XV
Předmluva	XVII

I. Problém soukromoprávní odpovědnosti	1
§ 1. Kontext a tři hlavní motivy	1
§ 2. Zběžný přehled argumentů	9
§ 3. Současný stav poznání	12
a) Teorie práva	13
b) Legislativa a judikatura	14
c) Civilistika	15
i. Odpovědnost jako hrozba sankcí (prospektivní)	17
ii. Odpovědnost jako sankce (retrospektivní)	18
iii. Skeptický přístup	18
iv. Současná literatura	19
d) Facit – Jak je u nás dnes odpovědnost teoreticky koncipována?	21
§ 4. Nové vymezení problému	22
a) Potřeba nového zkoumání	22
b) Typický způsob kladení otázek	24
c) Výběr otázek, jejich pořadí a zdůvodnění	26
§ 5. Metodologie práce	29
§ 6. Struktura práce	30
II. Historické kořeny pojmu odpovědnosti	33
§ 1. Rekonstrukce původního smyslu odpovědnosti v právu	33
§ 2. Právní a běžný jazyk	35
§ 3. Jazyková historie – kvantitativní část	36
§ 4. Jazyková historie – kvalitativní část	39
§ 5. Latina a řečtina	46
§ 6. Facit – Odkud se vzala odpovědnost a jaký byl její původní smysl	48
III. Počátky „českého“ problému odpovědnosti	51
§ 1. Postupné přibližování odpovědnosti a ručení	51
§ 2. Podstata ručení a jeho raný vývoj	54
§ 3. Ručení jako samostatný závazek	59

a)	Dluh, závazek a obligace	60
b)	Závazek ručení a odpovídání	64
c)	Ručení v ABGB	66
§ 4.	Ručení jako integrální součást závazku	70
a)	Schuld und Haftung (1874)	71
b)	Recepce doktríny Schuld und Haftung u nás	73
§ 5.	Ručení jako odpovědnost	74
a)	Kruhovost odpovědnosti (ručení) a povinnosti	76
b)	Řešení kruhovosti v opuštění pojmu ručení	78
c)	První ztráta smyslu odpovědnosti	79
§ 6.	Facit – Co jsme do soukromoprávní odpovědnosti vložili	80
IV.	Důvody „českého“ problému odpovědnosti	85
§ 1.	Od železnice k raketoplánu	85
§ 2.	Proměny právního myšlení v historicko-politickém kontextu	87
a)	Prvá a druhá osa	89
b)	Naturalismus	91
c)	Pozitivismus	92
i.	Inkluzivní pozitivismus	93
ii.	Exkluzivní pozitivismus (formalismus)	94
d)	Materialismus	96
§ 3.	Materialistické pojetí práva	96
a)	Vznik a pozadí materialistické doktríny – odumírání práva	99
i.	Kritika formálního pozitivismu	99
ii.	Odumírání práva	101
iii.	Návrat formy: Od člověka k občanovi a k lidu	102
iv.	Právo jako vůle lidu	103
v.	Jednodimenzionalita	104
b)	Právní normy jako vůle lidu (kognitivní faktualismus)	105
§ 4.	Nová konstrukce právních norem	107
a)	Naturalistické pojetí právní normy	108
b)	Pozitivistické pojetí právní normy	108
c)	Materialistické pojetí právní normy	109
i.	Vznik nauky o trojčlenné struktuře právní normy	111
ii.	Převzetí Strogovičovy nauky do české právní teorie	116
§ 5.	Vliv konstrukce právních norem na teorii odpovědnosti	118
a)	Třetí osa	118
b)	Materiální non-pozitivismus	119
c)	Materiální pozitivismus	122
d)	Formální pozitivismus	124
e)	Formální non-pozitivismus a materialistické pojetí odpovědnosti	126
§ 6.	Facit – Jakým způsobem jsme o odpovědnosti v právu dosud uvažovali	128

V. Řešení „českého“ problému odpovědnosti	131
§ 1. Tři aspekty problému.....	131
a) Terminologická krize.....	133
b) Krize pojetí právní normy.....	134
c) Paradigmatická krize.....	136
§ 2. Od revoluce pojmů k revoluci paradigmatu.....	137
a) Kritické rozlišení odpovědnosti a zavázanosti.....	138
i. Responsibility a liability.....	140
ii. Výhody rozlišení odpovědnosti a zavázanosti.....	146
b) Kritika trojčlenné struktury právní normy.....	151
c) Příklon k ne-materialistickému paradigmatu.....	160
§ 3. Pozitivní výměr nového paradigmatu.....	160
a) Antická tradice.....	160
i. Filozofické kořeny odpovědnosti.....	163
ii. Korektivní spravedlnost.....	167
iii. Relační charakter odpovědnosti a korektivní spravedlnost jako vnitřní důvod přijatelnosti odpovědi.....	168
iv. Distributivní spravedlnost jako vnější důvod přijatelnosti odpovědi.....	172
v. Dílčí závěr.....	174
vi. Metodické využití antické tradice pro ospravedlnění sekundární odpovědnosti.....	174
vii. Odpovědnost a zavázanost ve světle antické tradice.....	178
b) Křesťanská tradice.....	179
i. Idea restituce.....	180
ii. Specifická křesťanská morálka.....	182
iii. Křesťanská tradice jako vnitřní důvod smyslu odpovědnosti ..	184
c) Západoevropská tradice.....	184
§ 4. Čím se lze v západní Evropě inspirovat – základní přehled.....	187
a) Doktrinální, filozofický nebo historický přístup?.....	187
b) Teorie korektivní spravedlnosti.....	190
c) Teorie chráněných práv (rights-based).....	194
i. Protiprávnost ve světle teorie chráněných práv.....	197
d) Ekonomická analýza.....	199
e) Historizující přístup.....	202
f) Rekurzivní teorie (civil recourse).....	203
§ 5. Facit – Jak vyřešit „český“ problém odpovědnosti.....	205
VI. Teoretická koncepce odpovědnosti	213
§ 1. Problém odpovědnosti a tři motivy (část I.).....	214
§ 2. Klíčové otázky a odpovědi.....	215
a) Historické kořeny pojmu odpovědnosti (část II.).....	215
b) Počátky „českého“ problému odpovědnosti (část III.).....	216

c) Důvody „českého“ problému odpovědnosti (část IV.)	217
d) Řešení „českého“ problému odpovědnosti (část V.)	218
§ 3. Hlavní závěry práce	221
a) Uspokojení prvních dvou motivů	221
b) Třináct tezí o odpovědnosti	221
§ 4. Obnova smyslu odpovědnosti a hranice soukromého práva	224
a) Jak o soukromoprávní odpovědnosti uvažujeme	226
i. Pozitivněprávní pojetí odpovědnosti (§ 24. obč. zák.)	226
ii. Sankční a aktivní koncepce odpovědnosti	228
iii. Subjektivní a objektivní odpovědnost	229
iv. Hranice soukromého práva	231
§ 5. Teoretická koncepce odpovědnosti jako způsob tázání po smyslu právních norem: uspokojení třetího motivu	233
§ 6. Implikace a využití	237
a) Jak můžeme o soukromoprávní odpovědnosti uvažovat (hermeneutické implikace)	237
b) Jak bychom měli o soukromoprávní odpovědnosti uvažovat (revoluční implikace)	239
Shrnutí	243
Summary (English)	246
Seznam použitých pramenů	250
Rejstřík	273